

**Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak**

De minister van Justitie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 GH Den Haag

Datum: 15 april 2010
Ons kenmerk: B2.1.10./1786/RO
Uw kenmerk: 5644132/10/6
Onderwerp: Uitbreiding piketdienst

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief d.d. 5 maart 2010, kenmerk 5644132/10/6, zond U het concept Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering houdende uitbreiding van de piketdienst tot en met de bewaring en van de mogelijkheid tot verhaal op draagkrachtige veroordeelden (verder te noemen: het wetsvoorstel¹) ter advisering toe aan de NVvR.

De NVvR heeft met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel en de daarbij behorende toelichting. De NVvR kan instemmen met de hoofdlijnen van het voorstel en beperkt zich in dit advies, dat vastgesteld is door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR, tot een aantal voornamelijk technische opmerkingen.

In de kern komt het wetsvoorstel erop neer, dat aan de verdachte, tegen wie een bevel bewaring is gegeven maar wiens voorlopige hechtenis wordt opgeschort of geschorst, niet langer ambtshalve een raadsman wordt toegevoegd. De zich op vrije voeten bevindende verdachte dient zelf in rechtsbijstand te voorzien, al dan niet door een toevoeging aan te vragen en dient de rechtshulp (anders dan bij de huidige ambtshalve toevoeging) geheel of gedeeltelijk zelf te betalen als zijn financiële positie daar aanleiding toe geeft.

Opgemerkt kan worden dat het door Prakken² genoemde “beginsel van rechtsstatelijkheid”, dat wanneer de staat iemand wegens verdenking van een strafbaar feit van zijn vrijheid berooft, diezelfde staat ervoor moet zorgen dat de persoon in kwestie kosteloos een raadsman krijgt door de thans voorgestelde wijziging niet wordt geschonden. De verdachte is immers op vrije

¹ In dit advies wordt omwille van de leesbaarheid kortweg gesproken over wetsvoorstel en memorie van toelichting waar het de toegezonden concepten daarvan betreft.

² T. Prakken, Aantekening 3 op artikel 41 Sv. in Melai-Groenhuijsen, Het Wetboek van Strafvordering, p. 41 - 2-6.

voeten. Wel zal er voor moeten worden gewaakt dat de Nederlandse toevoegingsregeling in strafzaken blijft voldoen aan de door het EHRM gestelde criteria³.

De NVvR stelt voorop dat óók de rechtspraak baat heeft bij een adequate rechtsbijstand aan verdachten in strafzaken. Het in de memorie van toelichting genoemde effect, dat een gedeelte van de verdachten, die thans nog voor een ambtshalve toevoeging in aanmerking komen, geheel zal afzien van rechtsbijstand, kan het onderzoek ter terechtzitting minder gestroomlijnd maken dan bij bijstand door een raadsman. Niet alleen in de lichtste categorie zaken zullen verdachten er voor kiezen, zelf hun verdediging te voeren. Dit kan nadelig zijn voor een efficiënte afdoening van strafzaken en werklustverzwarend uitpakken.

Het wetsvoorstel biedt een oplossing voor het in de praktijk regelmatig voorkomende probleem dat een na het verlenen van een bevel bewaring in vrijheid gestelde verdachte het contact met de aan hem toegevoegde raadsman heeft verloren. Als de verdachte zonder raadsman ter zitting verschijnt en aanspraak maakt op de bijstand van een (toegevoegde) raadsman, kan hem dit niet worden geweigerd en zal de zaak noodgedwongen moeten worden aangehouden. Onder de nieuwe regeling staat eveneens buiten kijf, dat de zaak ook kan worden afgedaan als de verdachte noch een raadsman ter terechtzitting verschijnt.

In dit verband merkt de NVvR op dat de aan de wijziging ten grondslag liggende gedachte niet consequent is doorgevoerd.

Zo dient ook het bepaalde in artikel 41, eerste lid aanhef en sub b te worden aangepast. Het hiervoor geschetste praktijkprobleem geldt in hoger beroep des te sterker. Er is verder geen reden om in hoger beroep steeds ambtshalve toevoeging voor te schrijven op de enkele grond dat de voorlopige hechtenis is bevolen (waartoe een opgeschort of geschorst bevel bewaring volstaat) waar dat in eerste aanleg niet het geval is.

Denkbaar is dat ambtshalve toevoeging in hoger beroep wordt beperkt tot verdachten, die daadwerkelijk gedetineerd zijn.

Het is de NVvR niet bekend of ooit gebruik wordt gemaakt van het in artikel 49 van het Wetboek van Strafvordering voorziene verhaal van de kosten van rechtsbijstand op de verdachte. In ieder geval is de in het tweede lid van dit artikel voorziene algemene maatregel van bestuur niet tot stand gekomen.

Indien het de bedoeling is dat van de nieuw voorgestelde regeling wel intensief gebruik zal worden gemaakt, ligt een navenante werklustverzwaring bij de rechtbanken in de rede. De NVvR merkt op dat de voorgestelde regeling is beperkt tot de veroordeelde. Dat wordt niet nader toegelicht, maar heeft wel goede zin, gelet op het bepaalde in artikel 591a, tweede lid Sv. Op basis daarvan zou immers een vrijgesproken of van rechtsvervolgung ontslagen verdachte weer vergoeding van de kosten van een raadsman kunnen claimen.

De NVvR merkt ten slotte op, dat in onderdeel D het woord “tot” is weggefallen voor “gevangenhouding (..)”.

Met deze opmerkingen wil de NVvR volstaan.

Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie,

F.F. Langemeijer,
Voorzitter

---

³ Idem, p. 41 - 7.